શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રવેશિકા

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર

2-2019 ક્રમ ____________

વિદ્યાર્થીનું નામ ____________

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	શીલ-સદાચાર
(૨)	સાકારોપયોગ.
(૩)	દર્શનાચાર
(૪)	ઉપદ્રવ
(૫)	અંગ
(૬)	આચાર્ય
(૭)	ક્ષમા
(૮)	અભિનિવેશ.
(૯)	માતા પિતા,
(૧૦)	ન્યાય-નીતિ
(૧૧)	સંયોગ.
(૧૨)	નવ-તત્વ
(૧૩)	સુખી
(૧૪)	પર્યાપ્તિ
(૧૫)	સુચારિત્રી
(૧૬)	દુષણ
(૧૭)	યક્ષ-યક્ષિણી.
(૧૮)	અગ્નિ
(૧૯)	સાત વ્યસન.
(૨૦)	માર્ગાનુસારી.

પ્ર.શ્ન.-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	શ્રેયાંસકુમાર
(૨)	ભીષ્મપિતામહ/ગાંગેય
(૩)	ગુપ્તિ
(૪)	ધરણેન્દ્ર
(૫)	બ્રહ્મસેન
(૬)	ભાવતપ
(૭)	અપકાય વિરાધના
(૮)	સુષમ-દુષમ
(૯)	આચાર્ય ભગવન્.
(૧૦)	હે ક્ષમાવાળા સાધુ-/ ક્ષમાશ્રમણ
(૧૧)	બાહર જાવો
(૧૨)	ઉપાંગ
(૧૩)	અતિથિ ભક્તિ
(૧૪)	ચાર ગતિમય સંસારમાં
(૧૫)	મોક્ષ.

પ્ર.શ્ન.-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	મસ્તક વડે
(૨)	અપર્યાપ્ત
(૩)	ધારણ કરે
(૪)	કદાગ્રહ
(૫)	ધનવાન
(૬)	પાલક
(૭)	ઘ્રાણેન્દ્રિય
(૮)	જણાય.
(૯)	અસંજ્ઞી.
(૧૦)	હે ક્ષમાવાળા સાધુ / ક્ષમાશ્રમણ
(૧૧)	ક્રમથી.
(૧૨)	ફણગા
(૧૩)	બુદ્ધિથી.
(૧૪)	આચરણ.
(૧૫)	ઉપયોગ.
(૧૬)	ઉદ્ભ્રામક
(૧૭)	શ્વાસોશ્વાસ.
(૧૮)	સાધારણ.
(૧૯)	જીવસ્થાન.
(૨૦)	નપાવે તે

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૧૦	(૬)	૩
(૨)	૧	(૭)	૪
(૩)	૫	(૮)	૬
(૪)	૭	(૯)	૮
(૫)	૯	(૧૦)	૨

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૩૫
(૨)	૪
(૩)	૧૦
(૪)	૧૦૮
(૫)	૬
(૬)	૯
(૭)	૩૬
(૮)	૧૨
(૯)	૮૪ લાખ પૂર્વ
(૧૦)	૭

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે X		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	X	(૧)	૧૯
(૨)	✓	(૨)	૬
(૩)	X	(૩)	૯
(૪)	✓	(૪)	૭
(૫)	X	(૫)	૨૩
(૬)	X	(૬)	૭
(૭)	✓	(૭)	૧૬
(૮)	✓	(૮)	૧૨
(૯)	X	(૯)	૨૧
(૧૦)	✓	(૧૦)	૧૦

પ્રિંટિગ ભૂલ ના લીધે અથવા અમારા થી રહેલ ભૂલના લીધે વિદ્યાર્થીઓ ને જે તકલીફ પડે છે. એના માટે ક્ષમાપ્રાર્થી છીયે. એવા સંજોગો માં વિદ્યાર્થી ને એનો પૂરો માર્ક આપવા માં આવે છે.

રીમાર્ક ____________ તપાસનારની સહી ____________

પ્રશ્ન - ૮ તમારી ભાષામાં સમજાવો — ઓમ

૧. ઓમ ધાર્મિક ચિન્હ છે. જૈન દર્શનમાં એને પંચપરમેષ્ઠિનો સાર માનવામાં આવે છે. સંસ્કૃતમાં ઓમ શબ્દ પાંચ અક્ષરનો બનેલો છે. એ નીચે પ્રમાણે છે —

અ + અ + આ + ઉ + મ = ઓમ — આ પાંચ અક્ષરમાં પંચપરમેષ્ઠિનો સમાવેશ થાય છે. તેથી ઓમ પંચપરમેષ્ઠિનો સાર છે. — પ્રથમ "અ" અરિહંત પદને સુચવે છે. દ્વિતિય "અ" અશરીરી (સિદ્ધ)ને સુચવે છે. તૃતીય "આ" આચાર્ય પદને સુચવે છે. ચતુર્થ "ઉ" ઉપાધ્યાય પદને સુચવે છે. પંચમ "મ" મુનિ (સાધુ) પદને સુચવે છે.

૨. ઉચિતવ્યય — શ્રાવકનો વૈભવ તો ન્યાય સમ્પન્ન જ હોવો જોઈએ, પણ એ વૈભવનો ઉપયોગ વિવેકપૂર્વક હોવો જોઈએ. પૂર્વાચાર્યોએ ધનની ત્રણ ગતિ બતાવી છે. (1) દાન (2) ભોગ (3) નાશ. જે દાન ન કરી શકે અને પોતાના ઉપયોગમાં પણ ન લઈ શકે એ ધનનો સ્વયં નાશ થાય છે. ધનનો ઉત્તમ ઉપયોગ દાન દ્વારા પરોપકાર છે. મધ્યમ ઉપયોગ સ્વયંના ઉપયોગમાં વાપરવો તે છે. આજે જીવનમાંથી કરકસરનો ગુણ અલોપ થઈ ગયો છે. જો આપણા જીવનમાં આવક પ્રમાણે ઉચિત જાવક ન હોય તો જીવનમાં કર્જ જવાની શક્યતા વધી જાય છે. જે ચિંતાનો કારણ બને - સ્વાસ્થ્ય માટે હાનિકારક થાય. કર્જ ન ચુકવવાથી જીવો આત્મહત્યાના માર્ગે જાય. આવી સમસ્યાઓનો અંત ઉચિત વ્યય સાથે જ થઈ શકે.

૩. — સંગ તેવો રંગ — "જેવો સંગ તેવો રંગ" એ ઉક્તિ મુજબ આપણું ઘર અયોગ્ય વાતાવરણમાં એટલે દુરાચારી અને ખરાબ સંસ્કારવાળા માણસો જ્યાં વસતા હોય એવા સ્થાનમાં ન હોય. આપણા પાડોસીઓ આજુબાજુના વસતાં વ્યક્તિઓ સદાચારી અને સારા સંસ્કારોવાળા હોવા જ જોઈએ. આપણા ઉપર તેમજ બાળકો ઉપર આજુબાજુની વ્યક્તિઓની ઉંડી અસર થાય છે. સુસંસ્કારોના સિંચન માટે સારા પાડોશી અતિ આવશ્યક છે. એટલે જ સારો સંગ સારો રંગ.

૪. પર્યાપ્તિ — વિશ્વના પ્રત્યેક સંસારી આત્મામાં શરીર ધારણ કરીને જીવન જીવવાની શક્તિ હોય છે. પરંતુ શરીરધારી બનીને જીવન જીવવાની શક્તિ કેવળ આત્મા દ્વારા પ્રગટ થતી નથી. તે માટે પુદ્ગલની સહાયતા અનિવાર્ય બને છે. પુદ્ગલના સમુહથી પ્રગટ થયેલી આત્માની વિશેષ પ્રકારની જીવનશક્તિ તે પર્યાપ્તિ કહેવાય છે. આ પર્યાપ્તિ છ પ્રકારની છે. (૧) આહાર (૨) શરીર (૩) ઈન્દ્રિય (૪) શ્વાસોશ્વાસ (૫) ભાષા (૬) મન પર્યાપ્તિ.

૫. ધર્મચક્રતીર્થ — કોઈક સમયે સાંજ વખતે પ્રભુ બહલી દેશની તક્ષશીલા નગરીના ઉદ્યાનમાં કાઉસ્સગ્ગ ધ્યાને રહ્યા. ઉદ્યાનપાલે તરત બાહુબલીને પ્રભુના આગમનના સમાચાર આપ્યા. સાંભળીને આનંદિત થયેલા બાહુબલીએ સવારમાં ચતુરંગિણી સેના સાથે વંદન કરવા જઈશ એમ વિચાર્યું. પરંતુ પ્રભુ તો ત્યાંથી વિહાર કરી ગયા હતા. તેથી બાહુબલીને પોતાના પ્રમાદ માટે પશ્ચાતાપ થયો. પ્રભુ જ્યાં કાઉસ્સગ્ગ ધ્યાને ઉભા હતા ત્યાં બાહુબલીએ એક રત્નમય પીઠિકા બંધાવી તેના ઉપર પ્રભુની ચરણ પાદુકા પ્રતિષ્ઠિત કરી ત્યાં ધર્મચક્ર સ્થાપ્યું. તેથી ત્યાં ધર્મચક્ર તીર્થ પ્રવર્ત્યું